

Ovan: Bollsta sågverk röntgar varje stock. En artikel om röntgenutrustning finns i Småsågaren 3/2010.

Till vänster: Industrier 1924, enligt Gunnar Andersson.

Nyheter och nostalgi

Småsågarna i Uppland åkte norrut till Ådalen på studieresa, och fick se nytt och gammalt. Researrangören Mats Nylinder rapporterar.

Vi samlades i Tierp för samåkning i bil norrut. Första stopp med kaffe och macka blev på höjden efter Sundsvall med utsikt mot Vilstavarvs nedlagda massa- och pappersbruk.

Från Kramfors till världen

Resan fortsatte till **Träteam** i Kramfors där vi fick ett fint mottagande av VD Jimmy Söderström. Här tillverkar man IKEA:s Gormhylla av virke från Bollstasågen.

I stort sköts allt av maskiner och robotar. Virket som tas emot skannas, kapas, skarvas, spikas och paketeras nästan helt automatiskt. Hyllorna levereras sedan ut till nästan hela världen. Anläggningen är ett mästerverk, skapad av företagets egen personal och driftigt folk från bygden. Förutom Gormhyllor produceras spånballar och värmeloggs.

Nästa stopp i Kramfors var SCA:s **Bollsta Sågverk**, Sveriges största enhet för produktion av sågade trävaror, cirka 500 000 kubikmeter per år. Även här fick vi genom Mikael Öman ett välkomnande mottagande. Vi fick en mycket givande rundvandring i sågen och en presentation av all modern teknik. Här sågas uteslutande furu.

Stockbedömning i stor skala

Man brukar säga att en kunnig skogs- och sågverksman kan "se igenom" en stock och veta vad man kan få ut för produkter. Så var det kanske förr men för den nya generationen som ofta vuxit upp utan kåda på fingrarna och endast trampat asfalt är det svårare.

På Bollstasågen löser man detta genom röntgen, genomlysning, av varje stock. En fantastisk teknik presenterades för oss. Man mäter grenvarvsavstånd, grenarnas grovlek, kärnans diameter, friska och torra kvistar med mera. Man mäter märengens sträckning och kraftiga "knixar" indikerar toppbrott eller älgbetning. Timret sorteras sedan efter en rad av dessa faktorer. I dag

finns ett 10-tal sågverk med röntgenskannrar och Sverige torde vara ledande i världen på detta område. Röntgenutrustningar kostar flera miljoner.

Besöket på sågen var mycket stimulerande och Mikael tog sig tid med oss långt in på eftermiddagen trots semestertider. För småsågar att försöka konkurrera ut Bollstasågen känns omöjligt. Kanske skall man fundera kring om det finns avkap eller rester av olika slag som en mindre industri skulle kunna förädla till udda specialprodukter.

Flottningshistoria i Ådalen

Ett tips för den som är intresserad av skog, flottning och skogsindustri är att besöka och övernatta på **Sandslåns vandrarhem**. Vi fick av föreståndarna för vandrarhemmet en visning av museet och en berättelse om skogsindustrin i Ådalen.

En gång i tiden var Ångermanälven en av de största flottlederna i Sverige och skogsindustrin kring älvens mynning var mycket omfattande. Som framgår av bilden ovan fanns ett mycket stort antal massabruk

Leif Forsman demonstrerar ramsågen i Lindefallet.

Välorganiserat lager med provbitar.

Hos Logosol i Härnösand.

Timring hos Logosol.

på Upplands resa i Ådalen

och sågverk. I dag finns bara Bollsta sågverk och Väja massabruk kvar, men ack så viktiga.

Shopping i Härnösand

Morgonen dag två började med en färd över Höga kusten-bron. Imponerade!

Första stoppet blev hos **Logosol** där Andreas Alvåg tog emot oss. Nu började resan närma sig föreningens kärnområde. Vi fick en genomgång av företagets utveckling från ingenting till ett företag som säljer över hela världen.

De nya lokalerna i Härnösand var imponerande och det var svårt för oss alla att slita oss från utställningslokalen där alla produkter presenterades. En del beställningar gjordes och för många tändes nya tankar hur man kan utveckla sin verksamhet. Detta ställe är en självklar plats att besöka för alla Sveriges småskaliga träindustrier.

Nostalgitripp de luxe

Vi fick möjligheten att besöka familjen Forsman som driver **Lindefallets ramsåg**. Vilket besök! Hoppas fler har möjlighet att

få uppleva detta. Vi fick en målande historiebrevbeskrivning över företaget. Sedan startades ramsågen och lukten, ljudet, dammet, allt var som det ska vara!

Besöket avslutades med nybakat fika, sockerkaka och bullar i familjen Forsmans hem. Tack – ett oförglömligt minne.

Vad lärde vi oss? Att det är roligt att resa tillsammans och att studiebesök ger kunskap och inte minst inspiration. Till sist ett stort **tack** till alla som tog sig tid att ta emot oss.

Text och foto: Mats Nylinder

Vi som åkte med var: Stefan Persson, Persson o Co, Rolf och Vivi-Anne Georgsson, Österbybruks Såg, Anders Karlsson, Lindris Såg, Peter och Åke Andersson, Harbergets Såg, Bo Eklund, Georg Larsson och Börje Johansson, Källberga Såg, Gunnar och Sven Pettersson, Däcksta Såg, Mats Nylinder, Kråkfors Såg samt Lars Lindberg, Sättra Skog.

Läs mer

www.trateam.se/
www.sca.com/sv/timber/Om-oss/vara-enheter/Bollsta-sagverk/
www.sandslansgastgiveri.se/
www.logosol.se/
http://lindefallet.com/?page_id=379

Ny resa juli-augusti

31 juli - 1 augusti åker Småsågarna i Uppland på en ny studieresa, bland annat för att se Bravikens sågverk utanför Norrköping samt Oxabo vattensåg i Gamleby. Även denna resa arrangeras av Mats Nylinder som nås via 070-556 32 08 eller mats.nylinder@slu.se